

SLOVENSKA VOJSKA IMA SVOJO GORSKO ENOTO

PO STOPINJAH PRADEDOV

JANEZ KAVAR

Če smo med slovenskimi planinci še nedolgo tega kaj radi zastavili besedo o nekdanji planinski brigadi JA (in sem in tja tudi pisali o njej v Planinskem vestniku), kot da o gorski enoti nove slovenske vojske ne želimo kaj veliko slišati. Morda nenamerno, a vtis je bržkone tak.

Nekoč slavni »2. gorski strelski polk«, polk slovenskih fantov z belimi krivčki na kapah, je bil najbolj slovenska enota avstroogrške vojske. V njej so se Slovenci posebej izkazali kot gorniki, kot vojaki, ki gore poznajo in so jim blizu. Večina vojakov tega polka je kasneje sestavljala jedro borcev **generala Maistra** za severno slovensko mejo. O polku posebej Slovenci dolgo nismo smeli veliko slišati v prid junaštvom južnejših vojsk.

Uradno se gorska enota slovenske vojske imenuje (še) »planinska«. Vse glasnejša pa postajajo dokazovanja o bolj primernem izrazu »gorska«. Zaradi slovenskega pomena te besede, pa tudi zaradi nacionalnega ponosa in drugačnosti z neko nekdanjo vojsko.

Gorska enota nove slovenske vojske domuje na Gorenjskem v vojašnici na Bohinjski Beli. Razveseljivo je, da postaja ena od najuglednejših, kar je tako dokaz gorniških tradicij Slovencev kot izraz naše vsestranske povezanosti z gorami.

LASTNI ZGLEDI IN TRADICIJE

Če so se pri snovanju in nastajanju nove slovenske vojske kje ozirali po lastnih zgledih in tradicijah, so se pri gorski enoti prav gotovo. Uveljavljati gorniške tradicije in dosežke Slovencev je bilo in je temeljno vodilo. Tako so se tudi same po sebi rojevale povezave s krovno slovensko planinsko organizacijo, njenimi organi in dejavnostmi (KGRS, KA).

Enoto sestavljajo predvsem vojaki, ki prihajajo iz gorskih predelov Slovenije (Primorci, Gorenjci in Korošci), vrata pa so odprta tudi vojakom iz drugih predelov, ki si to sami in prostovoljno žele. Med inštruktorji v enoti so mnoga znana imena slovenskega alpinizma, smučanja in GRS, ki za takšno delo nikakor niso naključno priučeni in izbrani zgolj po službeni dolžnosti. Eden izmed najbolj vnetih med njimi in med vojaki najbolj spoštovan je bil tudi pokojni **Boštjan Kekec**. Vse več znanih gornikov je med vojak. Predvsem pa je upati, da bo med vojak iz Bohinjske Bele vse več vnetih in pravih

Vojak gorske enote slovenske vojske

ljubiteljev gora tudi potem, ko jim bo vojaška suknja le še spomin.

URJENJE

Način urjenja v gorski enoti slovenske vojske se razlikuje od urjenja v drugih enotah predvsem po usposabljanju za preživetje in bojevanje v gorskem svetu. Po začetnem usposabljanju v učnem centru v kranjski vojašnici, kjer vojaki že dobe osebno gorsko vojaško opremo in uniformo in opravijo nekaj zahtevnejših gorskih pohodov, se večina od njih preseli na Bohinjsko Belo. Prostovoljci, predvsem alpinisti, smučarji, a tudi drugi, se odločajo za alpsko — izvidniško enoto, kjer je urjenje najzahtevnejše in fizično najbolj naporno. Ob vojaških veščinah namenjajo veliko časa alpinistiki, turnemu smučanju, pa tudi uporabi gorskih koles, delu s helikopterjem in reševanju.

Celotno urjenje je zasnovano na izkušnji, da večina vojakov osnovna gorniška in smučarska znanja že prinese s seboj iz domačih gorskih okolij. Prav tako pri urjenju uporabljajo izključno slovenske doktrine, dognanja, tehnike in šole alpinizma, smučanja in reševanja v gorah, kakor tudi za to potrebno opremo. S tem so s pri-

dom uporabljena znanja, ki jih posamezniki že obvladajo in jih po odsluženem vojaškem roku lahko uporabljajo pri ljubiteljskem ukvarjanju z alpinizmom, gorništvom, turnim smučanjem, pri delu v slovenski GRS in drugod.

BOHINJSKA BELA

Po odhodu jugoslovanske vojske je vojašnica na Bohinjski Beli, ki sicer hrani tradicijo vojašnic za urjenje v gorah še iz starojugoslovanskih časov, dajala enega od najbolj klavnih zunanjih videzov med vojašnicami na slovenskih tleh. Slavni »planinci« so si pred odhodom dali duška in uničili ali poškodovali vse, kar se je le dalo. Danes, po temeljiti obnovi, uživa naziv najlepše slovenske vojašnice. Postavljena je na samem robu Triglavskega narodnega parka, pod stenami nad vasjo, kjer nastaja eno izmed najbolj urejenih vadbišč za prosto in športno plezanje, namenjeno alpinistom, plezalcem in vojakom. Veliko stvari v vojašnici in na plezalnem vadbišču so uredili vojaki in inštruktorji sami, predvsem v prostem času, med drugim pokrito steno za športno plezanje v vojašnici, ki naj bi se ji pridružila še večja in zahtevnejša.

Sicer pa je Bohinjska Bela tudi center za snovanje in preizkušanje opreme za uporabo v gorah. Načelo »uporabljati opremo, po kateri bodo vojaki povpraševali tudi potem, ko odslužijo vojaški rok«, se počasi udejanja, četudi sta za to potrebna čas in denar. Največ zaslug za to imajo inštruktorji, ki v enoto prinašajo praktična spoznanja iz dela in ljubiteljskega ukvarjanja v mnogoterih slovenskih gorniških dejavnostih. Razstava opreme je vselej ena od najbolj zanimivih aktivnosti ob pogostih obiskih tujih in domačih vojaških strokovnjakov, politikov in drugih gostov.

POKLJUKA

Neposredno je z gorsko enoto slovenske vojske in njenim urjenjem povezan tudi preurejen

vojaški vadbeni center na Rudnem polju na Pokljuki. Iz sive, zanemarjene vojašnice je nastal privlačen objekt, ki ga skoraj v enaki meri kot vojaki izkoriščajo skupine in organizacije, povezane z različnimi dejavnostmi v gorah. Tako so se v dobrem letu tukaj že udomačili ekološki tabori, poletni tabori mladih planincev, tečaji za vodnike lavinskih psov, sem se seli vsakoletni »Dan varstva pred snežnimi plazovi«. Za planinsko gospodarstvo ima poseben pomen izhodišni heliodrom za oskrbo triglavskih planinskih postojank, ki temeljito spreminja režim helikopterskih poletov v osrčju Triglavskega narodnega parka. V stavbi vadbene centra je urejen informativni center TNP kakor tudi obveščevalna točka GRS s celodnevno možnostjo sprejemanja in posredovanja obvestil o nesrečah v gorah. Kmalu bo bolje poskrbljeno tudi za številne obiskovalce gora, ki se utrujeni vračajo na Rudno polje in si zažele okrepčila. Strehe nad glavo v slabem in hladnem vremenu jim slovenski vojaki že doslej niso odklanjali.

Verjetno so vojaki gorske enote slovenske vojske med redkimi vojaki na svetu, ki so v času služenja vojaškega roka poučeni tudi o varstvu narave, posebno v gorah. V slovenski vojski za to poskrbijo sodelavci TNP, ki vsako generacijo vojakov seznanijo z značilnostmi parka in varstvom narave v gorskem svetu. Vojaki pomagajo z delom v parku, pri urejanju poti, popravilu težko dostopnih objektov ipd.

Pripadnost vojakov in častnikov gorski enoti slovenske vojske navzven ponazarjajo siva barveta, našitek s podobo gamsa, cepina in zelene črke »G« in kokarda s planiko. Vojaki so simbole vzeli za svoje in pomen pripadnosti enoti kar preseneča. Obenem je pravi dokaz resničnega istovetenja Slovencev z gorniški tradicijami, na katere smo radi tako odkrito ponosni. Morda je v tem tudi duh ponosa naših dedov in pradedov z belimi krivčki na kapah v neki vendarle tuji vojski. Duh po slovenskih gorah, ki so in bodo le naše. ...

Prenovljena vojašnica na Rudnem polju na Pokljuki

